

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

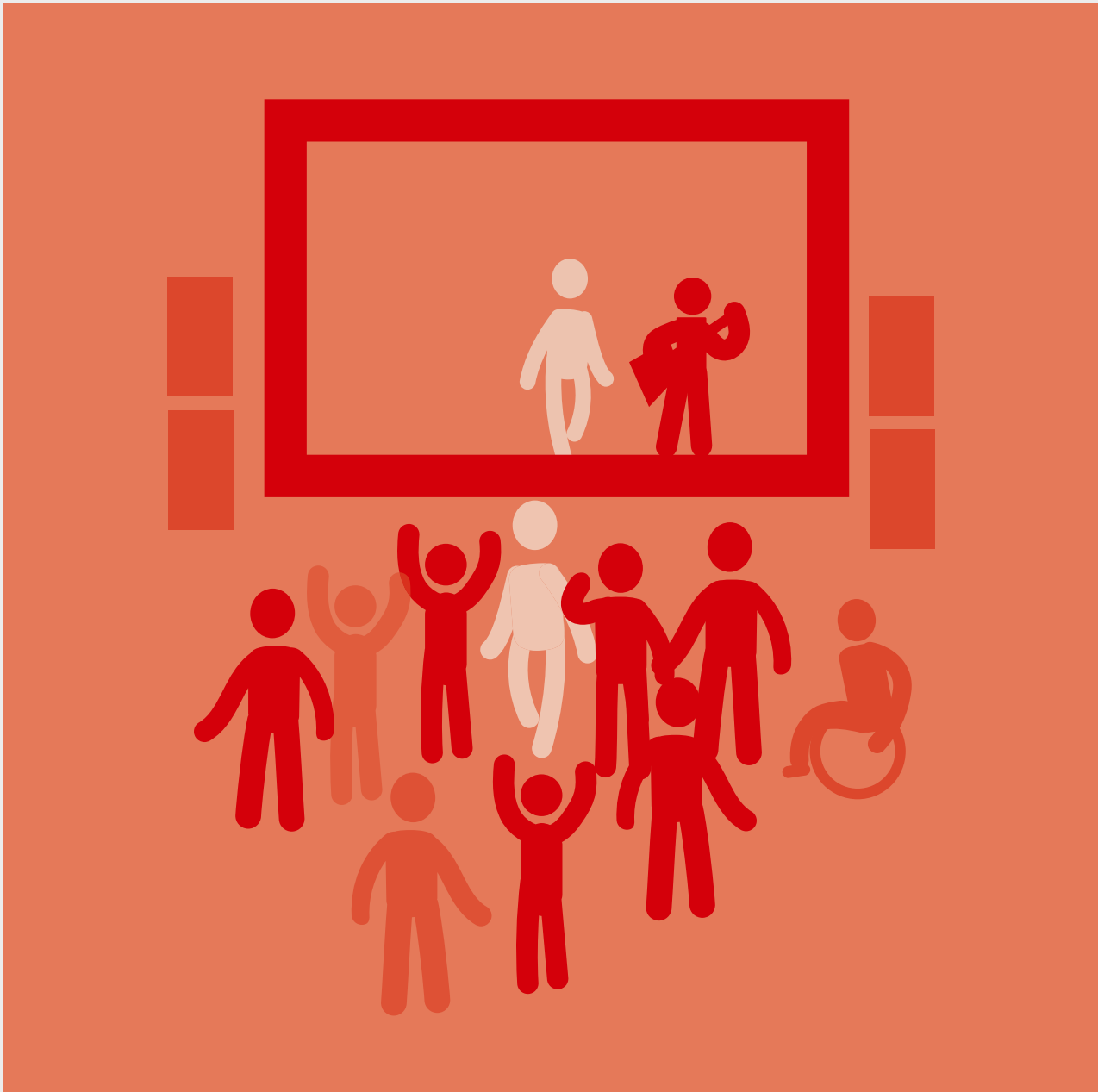

Sveriges
Kommuner
och Regioner

HANDBOK I KOMMUNAL KRISBEREDSKAP

4. RISKKATALOG

Olyckor vid evenemang och folksamlingar

**Handbok i kommunal krisberedskap – 4. Riskkatalog – Olyckor
vid evenemang och folksamlingar**

Det här kapitlet är en del av publikationsserien *Handbok i kommunal krisberedskap* där fler kapitel finns.

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB1926 - juni 2022

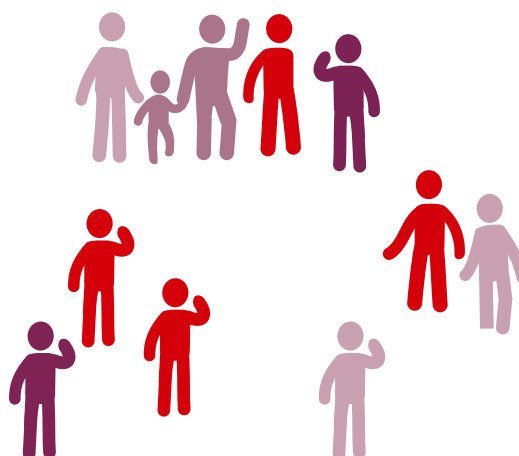
Innehåll

Olyckor vid evenemang och folksamlingar	4
Om riskområdet	4
Kort om konsekvenser	5
Osäkerhetsbedömning	5
Exempel på inträffade händelser	6
Ansvar och roller	7

Olyckor vid evenemang och folksamlingar

Som stöd till riskkatalogen finns en användarguide som beskriver syftet med riskkatalogen och förklaringar till den information som finns i respektive kapitel. MSB ser ett behov av att på sikt komplettera riskkatalogen med ett kapitel med viss information av mer generell karaktär som är relevant för flera olika riskområden.

Om riskområdet

Riskområdet innefattar händelser och konsekvenser som uppstår vid folksamlingar, exempelvis nedtrampning, klämning och strukturella kollapsar. Evenemang och större samlingar av människor genererar nya risker, men kan även förstärka konsekvenser av redan befintliga risker i samhället som exempelvis extremt väder, trafikolyckor eller bränder. Somliga aspekter som är starkt förknippade med vissa typer av evenemang, såsom uppbyggnad av fysiska strukturer för evenemanget (läktare, scener, innergolv) och användandet av pyroteknik, kan orsaka eller förstärka de direkta konsekvenserna. Vid större evenemang sker dessutom händelserna ofta i situationer där mängden besökare redan utgör en belastning på samhällets resurser så att det blir svårt att upprätthålla funktioner och tjänster utan särskilda insatser.

Läs mer

I MSB:s Säkerhetsguide för evenemang får läsaren vägledning i hur en arrangör kan gå till väga för att anordna säkra evenemang. Guiden riktar sig till arrangörer, myndigheter och andra aktörer inom evenemangsområdet. I guiden finns mer information i relation till samtliga rubriker i detta kapitel.

→ [Säkerhetsguide för evenemang 2021 \(msb.se\)](https://www.msb.se/Sakerhetsguide-for-evenemang-2021)

Ta del av Världshälsoorganisationens (WHO) roll vid folksamlingar, samt deras faktablad.

→ [Emergencies: WHO's role in mass gatherings \(who.int\)](https://www.who.int/emergencies/mass-gatherings)

→ [Health Emergency and Disaster Risk Management: Mass gatherings \(who.int\)](https://www.who.int/emergencies/mass-gatherings)

Kort om konsekvenser

Det är svårt att precist uttala sig om konsekvens- och skadebild då det i International Classification of Diseases (ICD) saknas möjlighet att koppla olyckor eller dödsfall till evenemang. Beräkningar kopplade till evenemang varierar mellan omkring 2 000 identifierade dödsfall årligen i världen till sammanlagt omkring 7 000 dödsfall och 14 000 skadade mellan åren 1980–2007¹. I Sverige finns fyra dokumenterade dödsfall relaterade till trängsel under konsert². Bristen på dokumentationsmöjlighet i ICD samt att Sverige idag saknar systematisk tillbuds- och incidentrapportering från evenemang gör att siffror på incidenter utan dödlig utgång helt saknas.

Bakgrunden till olyckor i folksamlingar är komplex, ofta spelar många faktorer in, såsom publikrelaterade, plats- och tidsrelaterade och evenemangsspecifika faktorer.

Exempel på faktorer som kan påverka utfallet vid olycka

Publikrelaterade
mängd, förväntningar och evenemangsvana.

Plats- och tidsrelaterade
årstid, väder och samtidiga händelser i närheten.

Evenemangsspecifika
program och tidssättning, försäljning, kompetens i planering, samverkan med myndigheter och säkerhetsorganisation.

Detsamma gäller för konsekvenserna. Olyckor med masskadeutfall vid evenemang är relativt ofta resultatet av många, i vardagen vanligt förekommande, mindre problem som uppstår samtidigt eller förstärks av en utlösande faktor. Konsekvenserna varierar därmed mellan ett stort antal mindre, ofta lindriga, konsekvenser i samband med evenemang, till mer sällanhändelser men med allvarliga konsekvenser såsom

dödsfall. Samtidigt finns en stor inneboende kraft hos en större samling människor, om flera faktorer samvarierar kan konsekvenserna potentiellt bli allvarliga.

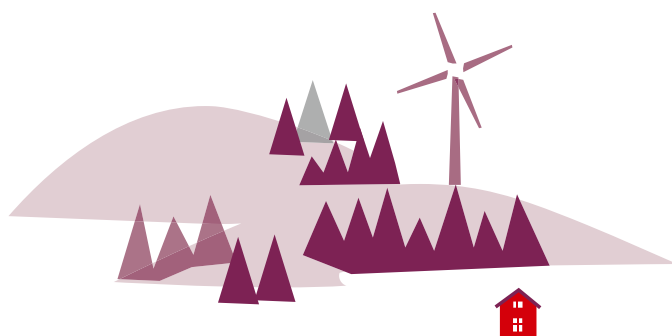
Även mindre evenemang kan medföra större incidenter, även om det är ovanligt. I många fall är flera av faktorerna kända som problematiska, men avskrivs individuellt. Olyckor vid evenemang och folksamlingar beror till stor del på bristande överblick eller planering.

Osäkerhetsbedömning

Sannolikheten och konsekvenserna för olyckor vid evenemang och folksamlingar förväntas öka till följd av att evenemangsbranschen är en ung, expansiv och snabbväxande bransch med varierande kunskapsläge. Tröskeln är dessutom relativt låg för att arrangera ett evenemang och det finns få verksamhetsspecifika regler och standarder.

Evenemangsmarknaden ökar stadigt i omfattning. För att möta en allt större och allt mer kräsen publik arrangeras inte bara fler och större evenemang utan också nya typer av evenemang. Dessa nya evenemang har inte sällan helt nya förutsättningar som kan vara svåra för såväl arrangör och tillståndsgivande myndigheter att överblicka.

Digitalisering, sociala medier och 24-timmars nyhetscykel innebär dessutom att planeringshorisonten generellt har förkortats. Till exempel kan spontana evenemang skapade via sociala medier uppstå på några dagar och dra tusentals människor.

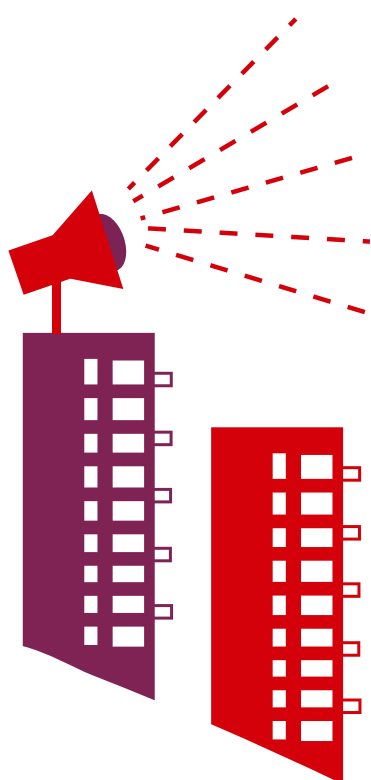
1. Se exempelvis: Hughes, Roger L. (2003). *The flow of human crowds*, s. 169-182.

2. Gyllene tiders konsert i Kristianopol, år 1981, 3 döda och Holes konsert på Hultsfredsfestivalen, år 1999, 1 död.

Exempel på inträffade händelser

Nedan finns ett urval av inträffade händelser som visar på bredden av incidenter som kan inträffa under olika typer av evenemang.

År	Evenemang	Utfall	Orsak
1998	Diskotek, Göteborg, Sverige.	63 döda, över 200 skadade.	Brand.
1999	Festival, Minsk, Belarus.	53 döda, omkring 150 skadade.	Väderomslag, flykt, trängsel och nedtrampning i tunnelbanenedgång.
1999	Konsert, Hultsfred, Sverige.	1 död.	Trängsel, nedtrampning.
2000	Konsert, Roskilde, Danmark.	9 döda, drygt 30 skadade.	För mycket publik, dåliga markförutsättningar, nedtrampning.
2003	Nattklubb, Rhode Island, USA.	Över 100 döda.	Pyroteknisk brand.
2005	Varuhus, London, England.	1 död.	Trängsel vid ingång.
2010	Festival, Duisburg, Tyskland.	21 döda.	Trängsel i tunnel.
2017	Storbildvisning av fotbollsmatch, Turin, Italien.	1 död.	Panikartad flykt på grund av bland annat felaktig information om en spränggladdning.
2018	Nattklubb, Corinaldo, Italien.	6 döda, över 20 skadade.	Panikartad flykt på grund av pepparspray.
2019	St. Patricks day-firande, Cookstown, Nordirland.	3 döda.	Trängsel.
2021	Religiöst firande (Shavuot), Givat Zeev, Israel.	2 döda, över 200 skadade.	Läktarkollaps.

Läs mer

Statens haverikommission publicerar utredningsrapporter efter genomförda undersökningar av olika olyckor. På haverikommissionens webbplats finns exempelvis material om branden på diskoteket i Göteborg år 1998.

→ [Diskoteksbranden på Herkulesgatan i Göteborg, oktober 1998 \(havkom.se\)](https://havkom.se/utredningar/diskoteksbranden-pa-herkulesgatan-i-goteborg-oktober-1998)

Ansvar och roller

Kommunen

Kommunen ger tillstånd till, yttrar sig om och utövar tillsyn över ett antal förhållanden vid evenemang. Kommunen kan också vara arrangör av evenemang som till exempel stadsfester, ungdomsevenemang och har i den rollen hela arrangörsansvaret.

Kommunala räddningstjänsten lämnar, i samband med Polismyndighetens handläggning av en tillståndsansökan, synpunkter på brandsäkerheten vid evenemanget och kan utföra tillsynsbesök för att kontrollera hanteringen av brandfarliga varor. Kommunen upplåter också mark och kan vara ett stöd för arrangörer med syfte att förenkla planläggandet av ett evenemang.

För att höja förmåga och beredskap vid evenemang kan kommunen tillsätta en grupp med relevanta lokala aktörer för att planera evenemang. Gruppen kan, förutom berörda kommunala funktioner, bestå av representanter från Polismyndigheten och den regionala hälso- och sjukvården. Arrangörer av större evenemang kan också bjudas in. Denna typ av grupp finns redan i flera kommuner (till exempel Göteborg, Karlstad, Borlänge).

Se även

[Handbok i kommunal krisberedskap – Kultur, fritid och evenemang \(msb.se\)](#)

[Handbok i kommunal krisberedskap – Skydd mot pågående dödligt våld i publik miljö \(msb.se\)](#)

Länsstyrelsen

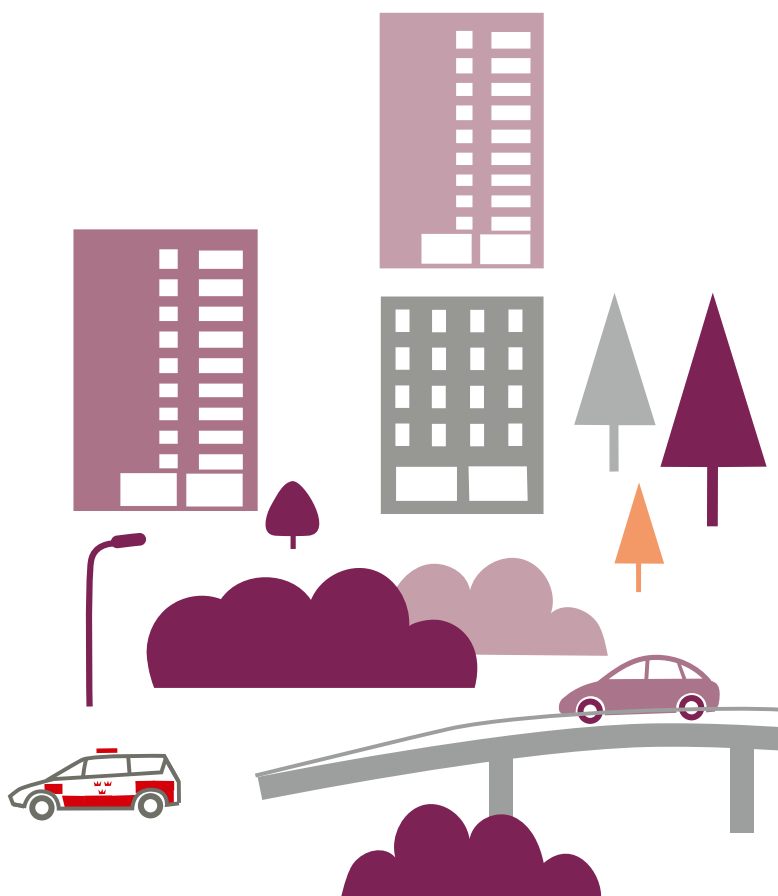
Länsstyrelsen beslutar i vissa fall, efter samråd med Polismyndigheten, om tillstånd som gäller motorsportevenemang, tävling eller uppvisning med fordon på väg.

Polismyndigheten

Polismyndigheten beslutar om tillstånd för evenemanget och kravställer genomförandet, oftast kombinerat med remiss till andra lokala myndigheter.

Regionen

Regionen bör, i samband med Polismyndighetens handläggning av en tillståndsansökan, tillåtas lämna synpunkter på sjukvårdsberedskap vid evenemanget. Regionen kan välja att avdela en prehospital sjukvårdsledning samt ambulansresurser för att öka sjukvårdsberedskapen vid ett evenemang.

Ett samarbete mellan:

**Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap**

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**